

això la definició del dicc. de MGadea: «bròjech, -ga, brusco, áspero, desapacible, grosero, basto, ordinario, descortés, que no observa decoro ni urbanidad; orgulloso». Més doc. valenciana des de Miquel Pérez (fi S. xv) fins a MGadea i Escalante, en Gulsoy, *Sanelo*, p. 372. En canvi no sé si reposen sobre coneixement directe les dades d'Escrig (1851), que solament dóna *brofegarse* com a equivalent de *abofegarse* («desalentarse, desalarse») i *bròfega*, *bòrfega* «flemón, parulis»; com que és evident que ací hi ha confusió o contaminació amb *bòfega* «butllofa, inflor», de tota manera en podem prescindir, essent segur que hi intervé en forma més o menys greu un material lingüístic estrany al nostre mot. —³ Notem que ací la ò és justificada no sols per la *v* (com en *voctus* i *cova*) sinó també per l'altra labial *-f*. —⁴ Les altres fonts balears només confirmen l'última o últimes d'aquestes accepcions; és el que fa *AlcM*, que tampoc registra un altre sentit admès per Amengual: com a substantiu, nom de planta, equivalent del cast. *brusco*, *rusco*, *jubarba*, 'ruscus aculeatus' (la qual descriu en detall i correctament). Segurament es tracta d'accs. secundàries, passant de 'pelat' a 'tosc, aspre', i després substantivat com a nom de la planta plena de punxes. Però no crec que siguin accs. infundades; i de tota manera el *DAG.* també dóna concisament la definició «brusco» al costat de l'altra. —⁵ L'excepció única que cita Wartburg, el parlar de Saint-Luc, en el Valais, confirma la regla: cal esborrar en efecte aquesta dada de l'article del *FEW*, car es tracta d'un dels pobles que formen la frontera lingüística franco-alemanya (a títol de tal, precisament l'estudia J. Zimmerli, *Die deutsch-französische Sprachgrenze in der Schweiz*, Ginebra, 1899, III, ix, que és d'on cita Wartburg aqueixa dada). Aquest *blósa* de Saint-Luc, doncs, és manlleu, estrictament local, a l'alemany, sense res en comú amb el mot occità. És veritat que hi ha una excepció més important: a despit de la inexistència del mot en tot el domini d'oïl modern, el mot existeix en francès antic amb el sentit de «dénue, privé, vide». God. (I, 664c) en cita un nombre d'exs. tan important, en poemes i textos històrics dels Ss. XIII i XII, que fa creure en un mot més o menys viu: Benoit, *Chronique des Ducs de Normandie*, *Parthenopeus*, *Roman d'Alexandre*, *Foulque de Candie*, Garnier (V. de St. Thomas), i en particular la *Chronique* de Philippe Mousket, que l'usa cinc o sis vegades com a adverbial, en el sentit de 'solament'. Com que aquest ús adverbial és estrany a l'oc: *blos*, estem davant dilema: ¿es tracta d'un provençalisme que s'introduí passatgerament en francès, en qualitat de terme prestigiós de la poètica trobadoresca? O bé és realment, en aquests autors del Nord un germanisme, manllevat de l'alt-alemany? Potser, fins i tot, hi hagué una mica de totes dues coses? De tota manera no pot ser en francès un mot heretat del fràncic, car en fràncic hauria tingut certament -r la correspondència fonètica de l'al. *bloss*, i probable-

ment diftong AU (*BLAUT), cosa rebutjada tant per la forma occitana com per la francesa. —⁶ Per explicar-lo s'ha pensat també en VULSUS, participi de VELLÈRE 'pessigar, estirar, arrencar' (així Ant. Thomas, etimologia encara admesa amb caràcter alternatiu en el *REW*, 9465, fins el *REW*), però l'objectió de Wartburg a causa de les nombroses formes franco-provençals amb *θ* o *f*, que s'oposen a un ètimon amb -s-, no sembla que es pugui eliminar a base de contaminacions, essent així que també el pas de VÛL- a BLU- és una altra forta anomalia fonètica: sembla, doncs, que tingui raó Wartburg en descartar aquesta etimologia. —⁷ Hi ha certament un *blox*, rimant amb cinc mots en *óix*, amb *ó* tançada, en el Dicc. de Rims de J. Marc (1371), però sense definició.

Brogent, brogidor, brogidós, V. brogir

BROGIR, 'fer remor' i BROGIT, 'remor', mots comuns amb l'oc. *brugir*, *brugit* (i *bruit*, *bruig*), i fr. *bruire*, *bruit* 'soroll', d'origen incert, probablement deguts a un encreuament *BRUGIRE, que ja es produí en una part del llatí vulgar entre el II. RUGIRE 'rugir, bramar' i el seu sinònim cèltic *BRAGERE (cat. ant., oc. ant. i fr. *braire*), veg. BRAOLAR. □ 1.ª doc.: *brogir* i present *brugen* c. 1380, Eiximenis; *brogit*, c. 1270-80, Cròn. Jaume I i Desclot, R. Llull.

«Lo dit abat --- se sentí brogir lo ventre, fort e altament», Eiximenis (*Dotzèn del Crestià*, NCl. vi, 86); «per tal diu hom, dels hòmens irats e fellons, que són embriachs de ira, car axí criden e *brugen* com si havien massa begut», id. (*Terç del Crestià* III, 279.19); «un gran peix --- balena --- s'anet empènyer en mar / *bruyén* e menan gran treball» (gerundi, amb grafia y per j), G. de Torroella (*Faula*, v. 55). Modernament —deixant a part el substantiu *brogit*— el verb, tot i que resta usable fins en l'ús col·loquial, a penes s'hi usa mai, però no han deixat de servir-se'n escriptors, ni els d'estil no impopular: «un vespre fort brogian los vents y'ls llamps, / pareixia que'l segle volgués finar», Milà i F. (*Pros Bernat*, v. 15), «y quan de nits la tempestat *brugia*», *Atl.* (fi de la introd., p. 30), «una ratxa violenta, que assorollà la nau, *brogint* esgarrifosament», Ruyra (*El Rem de 34*, en *Pinya de Rosa* II, 78): és, doncs, fortament ponderatiu, força més que en Eiximenis. Però ja en l'Edat Mitjana fou un mot molt menys usual que el substantiu corresponent (d'on també el matís intensiu, que ja notem en l'únic ex. medieval en *AlcM*).

Res més corrent, en canvi, que l'ús del substantiu *brogit*, en totes les èpoques —cosa que ja explica que se'n trobin exs. des d'abans— si bé potser fóra exagerat de dir que fou mai el mot «passe-partout» per expressar la idea de soroll (fr. *bruit*, cast. *ruido*, angl. *noise*), com ho és avui *soroll*, en la major part del domini, i *remor* i *fressa* pesen tant com *brogit* en algunes comarques, en d'altres molt més (o fins i tot més que *soroll*). Tant o més que geogràfiques —i més netament en l'ús no col·loquial, però també en aquest—